

นักหลบ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ข้อ ๑๓๓๓. เรื่อง “การปล่อยวาง”

โยมซื้อมืออ๊กเสบ เคลื่อนไหวแล้วมีเวทนา จึงคิดว่ามีมือเหมือนไม่มี แล้วจึงไม่สนใจและไม่ใช้มือข้างนั้น ถ้านำมาใช้กับจิตได้หรือไม่ เป็นมีจิตเหมือนไม่มี จะทำให้ปล่อยวางหรือทิ้งจิตได้หรือไม่

ตอบ : ตอนนี้เราปฏิบัติ ในเชิงการปฏิบัติ เพราะเราคิดอย่างนี้ การปฏิบัติ เขาถามคำถามว่าการปล่อยวาง ถ้าการปล่อยวาง เขาเคยซื้อมืออ๊กเสบ แล้วมันมีเวทนา แล้วเขาใช้ความคิดคิดว่าเหมือนมันไม่มี พอเหมือนมันไม่มี มันปล่อยวางได้ ฉะนั้น การปล่อยวางได้อย่างนั้น สิ่งนี้อามาใช้กับจิตได้หรือไม่ ใช้กับจิตว่าจิตเหมือนไม่มี จิตนี้เหมือนไม่มี มันจะปล่อยวางได้หรือไม่

เวลาการปฏิบัติเนะ มันสำคัญที่เรามีครูบาอาจารย์หรือไม่ ถ้ามีครูบาอาจารย์หรือไม่ ครูบาอาจารย์ที่ท่านมีประสบการณ์มา ท่านจะรู้ว่าเล่ห์เหลี่ยมของกิเลส เล่ห์เหลี่ยมมันมากมายขนาดไหน ถ้าเล่ห์เหลี่ยมมากมายขนาดไหน ในการปฏิบัติถ้าจะรู้เล่ห์เหลี่ยมของกิเลส ถ้าเล่ห์เหลี่ยมของกิเลสมันหลอก หลอกเล็กๆ หลอกเล็กๆ น้อยๆ มันหลอกอย่างนี้ เราก็ชนะมันได้ แต่ถ้ามันเข้มแข็งขึ้นมา จิตใจนี้จะเป็นอิสระจากมัน เทคนิคการหลอกมันจะหลอกมากกว่านี้

ถ้ามันหลอกมากกว่านี้จนเราเชื่อมั่น จนเราหาตัวมันไม่เจอ เราก็คิดว่าเราสามารถชำระกิเลสได้ เวลานั้นนักปฏิบัติส่วนใหญ่เขาคิดกันแบบนี้ พอคิดแบบนี้ พอทำไปแล้วมันก็มั่นใจตัวเอง พอมั่นใจตัวเอง คิดว่าตัวเองมีคุณธรรม พอเวลาปฏิบัติไปๆ หรือปฏิบัติไปข้างหน้า มันเสื่อมหมด พอมันเสื่อมหมดนะ มันท้อแท้ มันน้อยเนื้อต่ำใจ มันคิดของมันไป “เฮ้! ปฏิบัติแล้วทำไมเป็นแบบนี้” สุดท้ายสรุป “มรรคผลไม่มี ถ้ามรรคผลมี เราต้องได้สิ มรรคผลมี เราทำมาแล้วมัน

ต้องประสบความสำเร็จสิ นี่ทำมาแล้วทำไมมรรคผลมันเป็นแบบนี้ แสดงว่ามรรคผลไม่มี” นี่พูดถึงเวลาปฏิบัติไปโดยที่ไม่มีครูบาอาจารย์คอยเป็นหลักชัยนะ

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์เป็นหลักชัย อย่างเช่นหลวงปู่มั่น ท่านจะสอนมาเป็นชั้นเป็นตอน เป็นชั้นเป็นตอนเข้ามา เป็นชั้นเป็นตอนเพราะอะไร มันเหมือนหอมoley เวลาหอมนะ คุณี ทางสาธารณสุข อสม. เขาจะไปตามหมู่บ้านนะ เขาจะไปหาตามชุมชนของเขา เขาจะไปดูแลของเขา ความเป็นอยู่ของเขา ความเป็นอยู่ของเขาเพราะอะไร เพราะว่ามันแหละโรครักไข้เจ็บมันเกิดจากตรงนั้น ถ้าโรครักไข้เจ็บเกิดจากตรงนั้นนะ เขาจะเริ่มแบบว่า ต้องกินอยู่อย่างใด ต้องออกกำลังกายอย่างใด ต้องทำตัวอย่างใดเพื่อจะไม่ให้มันเจ็บไข้ได้ป่วย

ครูบาอาจารย์ที่ท่านผ่านมา ท่านก็คิดของท่านอย่างนั้น ท่านก็เห็นของท่านอย่างนั้น เพราะท่านมีอุปสรรคของท่านมา ท่านถึงได้วางข้อวัตรไว้ ท่านถึงให้ทุกคนให้มีสติไว้ ให้ทุกคนมีพื้นฐานที่ดี ถ้ามีพื้นฐานที่ดีในการปฏิบัติไป มันปฏิบัติไปข้างหน้า มันมีอุปสรรคสิ่งใดๆ เรามีพื้นฐานของเรา มันจะแก้ไขกิเลสของเราได้เป็นชั้นเป็นตอนขึ้นไป แต่ในปัจจุบันนี้ปัญญาชนๆ ทุกคนก็อยากประพฤติปฏิบัติ ทุกคนอยากปฏิบัติธรรม

การปล่อยวางใจ ในเมื่อข้อมือมันอักเสบ มันเป็นเวทนาขึ้นมา เราก็คิดว่าเหมือนมันไม่มี มันก็ปล่อยวางได้ พอมันปล่อยวางได้ เราก็มาเทียบกับจิตเลย จิตเรา เราจะคิดอย่างนี้ได้ไหม คิดว่ามันไม่มี มันไม่มีมันก็ปล่อยวางได้

กรณีอย่างนี้จะบอกว่ามันผิด มันก็เป็นแบบว่า อสม. เวลาเขาไปหาประชาชนตามบ้าน มันก็แค่ความเป็นอยู่ เขาให้ความสะดวก สุขลักษณะในบ้าน เขาให้คูนน้ำอย่าให้มันขังนะ เคียวยุงลายมันไข่ เคียวยุงลายมันจะเกิดโรคไข้เลือดออก มันพื้นฐานทั้งนั้นนะ แต่เราเห็นว่ามันไม่จำเป็น แต่เวลาเกิดไข้เลือดออกแล้วส่งโรงพยาบาลไปรักษากันที่ปลายทางนั้น

นี่ก็เหมือนกัน “ปล่อยวางได้” ใหม ปล่อยวางได้” ใหม จะเอาปลายทางเลยใจ จะเอาปลายทางเลยนะ โรคไข้เลือดออกต้องไม่มี ไข้เลือดออก พวกเราไม่มีไข้เลือดออกเพราะพวกเราแข็งแรง แต่มันปฏิเสธยุงลายไม่ได้ มันปฏิเสธน้ำไม่ได้ ถ้ามีน้ำนิ่ง ยุงลายมันไข่ ถ้ายุงลายมันไข่ เคียวมันก็ฟักตัว พอฟักตัวขึ้นมา ถ้ามันกัดคนป่วย เคียวมันก็มากัดเรา ถ้ามันกัดเรานะ เราจะบอก

ว่า ในการภาวนามันต้องมีสติ มีสมาธิ แล้วก็มีปัญญา แล้วถ้ามีปัญญา ปัญญาที่เราใช้กันมันใช้ได้
ไฉน

ถ้าบอกว่า เริ่มต้นการฝึกหัดของเรา ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ เราก็ตรีกในธรรมๆ พอ
ตรีกในธรรมนะ สมอมนั้นจะคิดได้ปราดปรื่องมาก มันจะเห็นตามความเท่าทันของความรู้สึก
นึกคิด มันรู้มันเห็นไปหมดเลย แล้วมันก็จะมีความสุข แล้วมันก็จะตื่นตื่น อู้ฮู! พระพุทธเจ้า
สอนไว้อย่างนี้เอง พระพุทธเจ้าสอนไว้อย่างนี้เอง ทั้งๆ ที่นั่นยังไม่ได้วิปัสสนาเลยนะนะ ยัง
ไม่ได้ภาวนาอะไรกันเลยนะ แต่เวลาความคิดมันเกิดขึ้น ปัญญามันเกิดขึ้น เกิดขึ้นเพราะอะไร
เกิดขึ้นเพราะมันมีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราศึกษา เราสัญญา เราจำมา
แล้วเราใคร่ครวญของเราไปเอง

ขณะจิตนี้มันใคร่ครวญธรรมะเหมือนกีนยา กีนยาเข้าไป โรคภัยไข้เจ็บมันก็หาย แต่เชื้อ
โรคมันหายไหม ถ้ามันเป็นโรค ต้องผ่าตัด ต้องบายพาสต่างๆ มันหายไหม มันไม่หายหรือถ้า
มันยังไม่ได้ผ่าตัด ไม่ได้ทำความพิการนั้นให้มันหายไป

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ว่า ข้อมือ เวลาข้อมือ เราคิด ข้อมืออีกเสบมันมีเวทนาขึ้นมา แล้วก็คิด
ว่าเหมือนมันไม่มี มันปล่อยวางได้

การปล่อยวางได้มันเป็นพื้นฐาน จะบอกว่าผิดเลยมันก็ไม่ใช่ ปัญญาอบรมสมาธิ เราก็
ตรีกในธรรมทั้งนั้นนะ แต่เวลาถ้าจิตมันสงบแล้วมันไปรู้ไปเห็นของมันนะ ไปรู้ไปเห็นของมัน
เช่น เวทนา ความเป็นเวทนา มันมีลูกเวทนา หลานเวทนา มีหลานเวทนา มีลูกเวทนา มีพ่อเวทนา
มีปู่เวทนา

หลวงตาท่านพูดอย่างนี้ เวลาท่านนั่งตลอดรุ่งนะ ๒-๓ ชั่วโมงไป หลานมันมาแล้ว ความ
ปวดมาแล้ว ความปวดมา ถ้ามีปัญญามันจับติด จับติดคือจับเวทนาได้ พิจารณาได้ มันจะปล่อย
ของมัน พอปล่อย มันก็ว่าง พอมันว่างขึ้นมา ๔-๕ ชั่วโมงนะ ลูกเวทนามันมาแล้ว ลูกเวทนามัน
มา ถ้าสติปัญญาสู้มันๆ ถ้าสติปัญญามันทันนะ ถ้าสติปัญญาทันมันก็ปล่อย พอมันปล่อยขึ้นไป
พอ ๖-๗ ชั่วโมงนะ พ่อเวทนามันมาแล้ว ถ้าพ่อเวทนามันมานะ เดี่ยวมันหนักขึ้นไปกว่านี้ เดี่ยว
ถ้าปู่เวทนามันมานะ ปู่เวทนาเพราะอะไร เพราะเวทนา เวลาปฏิบัติเข้าไปเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป
แบบว่ากิเลสมันจะเอาสิ่งที่มาต่อรองกับเรา มันก็คิดว่ามันมีคุณภาพแล้ว แต่ถ้าสติ สมาธิเราคิดว่า

ปัญญาเรารู้ว่า เราพิจารณามันปล่อยวางได้ มันก็ต้องหาสิ่งที่หนักแน่นกว่า มันก็เอากิเลสที่มีคุณภาพมากกว่ามาต่อรองกับเรา มันเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไปอย่างนั้นนะ

ท่านบอกว่าท่านต่อสู้กับเวทนา ถ้าวันไหนนะ พิจารณาเวทนามันปล่อย มันปล่อยนะ จับติด พิจารณาปล่อยนะ วันนั้นเช้าขึ้นมา ลุกไป จะลุกขึ้นจากภาวนา ร่างกายสดชื่นมากเหมือนกับไม่ได้นั่งภาวนาเลย มันเบาไปหมด

แต่ถ้าวันไหนนะ เวลาเวทนามันมา กำลังเราอ่อนกว่ามัน คึ้นนั่นสู้กัน สู้กันเต็มที่เลย กำลังเราอ่อนกว่า เราประมาท เราขาดสติ สติเราไม่สมบูรณ์ ต้องสู้กันเต็มที่เลย แล้วสู้กันเต็มที่เพราะอะไร เพราะมีสติจะว่าเราจะไม่ถอยมัน พอสติจะไม่ถอยมัน เวลาพิจารณาไปแล้ว ถึงที่สุดแล้วมันปล่อยได้ มันวางได้ เพราะอะไร เพราะเรามีขันติธรรม เรามีความอดทน แต่ร่างกายมันบอบช้ำมาก บอบช้ำมาก ท่านบอกวันไหนถ้าจับแล้วนะ ถ้าเวทนามันแรง ถ้ามันสู้ไม่ได้ วันนั้นแหละบอบช้ำมาก เวลาจะลุกนะ ออกจากภาวนามา ถ้าลุกก็ล้มเลย ท่านบอกต้องนั่งอยู่ก่อนนะ แล้วเอามือจับเท้ายืดออกไปก่อน ให้มันยืดออกไปก่อน วางไว้ให้เลือดลมมันเดินให้ดีขึ้น พอเดินให้ดีขึ้นแล้วถึงจะลุกได้ ถ้าไม่อย่างนั้นล้มเลย

ในการภาวนา ในการภาวนาแต่ละคราวมันก็ไม่เหมือนกัน ฉะนั้น เวลามันจับเวทนา จับเวทนาได้ พิจารณา มันพิจารณาความเป็นจริง แต่เราบอกว่า เราจึงคิดว่าเหมือนมันไม่มี

ถ้าเหมือนมันไม่มี มันเป็นการปฏิเสธ มันเป็นการหลบ ถ้าเป็นนักหลบ นักหลบมันเป็นวิธีการอันหนึ่งในการที่เราจะให้จิตใจเราได้หลบหลีก ถ้าจิตใจเราเจออุปสรรคที่เข้มแข็ง เราเจอเวทนา เจอความไม่พอใจ เจอกิเลสแรงๆ เราสู้ไม่ได้หรอก ถ้าเราสู้ไม่ได้ เราจะฝืนสู้ไปนะ เหมือนเด็กสู้กับผู้ใหญ่ เด็กสู้ผู้ใหญ่ไม่ไหวหรอก เด็กอย่างไร ผู้ใหญ่ก็รู้ทันว่าเด็กคิดอย่างไร เด็กจะใช้ปัญญา จะใช้กำลัง จะใช้อะไรก็สู้ผู้ใหญ่ไม่ได้หรอก

ฉะนั้น ธรรมชาติของเรา สติ สมาธิ ปัญญาของเรา เราเพิ่งฝึกหัด พอเราเพิ่งฝึกหัดขึ้นมา เราต่อสู้กับกิเลส เราสู้ไม่ได้หรอก แต่ที่นี้บอกว่า เราคิดว่าเหมือนมันไม่มี ทำไมมันไม่มีล่ะ

นั่นละกิเลสมันบังเงา มันใช้วิธีการบอกอย่างนี้มันปล่อยได้ พอปล่อยได้ เหมือนเด็ก เด็กมันบอกว่ามันไม่ต้องทำอะไรเลยได้ไหม มันไม่รับผิดชอบอะไรเลยได้ไหม

ถ้าบอกว่าได้ มันก็ไม่รับผิดชอบอะไรเลย แล้วเด็กคนนั้นโตขึ้นมาก็โตขึ้นมาเป็นคนที่ไม่มีการศึกษา โตขึ้นมาด้วยความที่ไม่มีวุฒิภาวะ โตขึ้นมาเป็นภาระสังคม โตขึ้นมาโดยไม่มีประโยชน์อะไรเลย อย่างนี้เป็นประโยชน์ใหม่

นี่ก็เหมือนกัน บอกว่า ถ้าเราคิดว่าเหมือนมันไม่มี เราทิ้งไปเลย เราไม่เคยฝึกหัด ไม่มีสติ ไม่มีปัญญา เราจะโตขึ้นมาโดยเป็นคนที่ไม่มีความรู้ มันเป็นไปได้ไหม การฝึกหัดปฏิบัติ ถ้าจิตเราโตขึ้นมาโดยการที่ไม่มีคุณภาพ เราโตขึ้นมาด้วยสับสนอย่างนี้ มันจะเป็นประโยชน์ไปได้ไหม

นักหลบ เห็นไหม มันเป็นวิธีการอันหนึ่ง เวลาเราปฏิบัติเริ่มต้น ถ้ากำลังยังไม่พอ หลบได้ หลบได้หลีกเลี่ยงเพื่อจะกลับไปให้มันกำหนดพุทธโธ กลับไปปัญญาอบรมสมาธิให้มันมีกำลัง ให้จิตมันมีกำลัง ให้เป็นสมาธิที่มั่นคง แล้วเรากลับมาจับพิจารณาต่อไป

ถ้าจับพิจารณาต่อไป มันต้องจับพิจารณาต่อไป ต้องมีใจ ถ้าบอกว่ามันไม่มี มันไม่มี ก็นี้บอกมันไม่มี ถึงบอกว่า “ธรรมะมันมีอยู่แล้ว ทุกอย่างมีอยู่แล้ว” อย่างนี้คือว่ามันไม่มีที่ไปที่ไป ถ้ามันไม่มีที่ไปที่ไป ปฏิบัติไปแล้ว ปฏิบัติไปเป็นพิธี ปฏิบัติไปพอว่าปฏิบัติ ปฏิบัติไปให้กิเลสมันหลอก

แต่ถ้ามันเป็นจริงนะ กรณีที่บอกว่า คิดว่าเหมือนมันไม่มี แล้วมือข้างนี้มันก็ว่างไปหมด อันนั้นมันเป็นครั้งเป็นคราวที่มันจะทำได้ แต่ถ้ามันอีกเสบ มันเจ็บมากกว่านี้ ซ้อมีอนะ มันปล่อยวางอย่างไรก็ได้ไม่ได้ออก เพราะมันปล่อยวางโดยการที่ไม่รับรู้ ปล่อยวางด้วยการปฏิเสธ มันไม่มีผลตามความเป็นจริง

แต่ถ้ามีผลตามความเป็นจริงนะ จิต ทำไมมันถึงเวทนา ทำไมมันถึงปวด ถ้าปวดมากนะ เราหลบมันก่อน เรามาพุทธโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ใช้ปัญญาใคร่ครวญว่า มันก็เป็นอย่างนี้เอง เพราะมันอีกเสบ พอมันอีกเสบ มันก็มีความปวดเป็นธรรมดา ถ้ามีความปวดเป็นธรรมดา เราคิดพิจารณาเลยนะ กระจกซ้อมมือมันปวดได้ไหม เส้นเอ็นมันปวดได้ไหม เนื้อมันปวดได้ไหม เลือดมันปวดได้ไหม มันปวดไม่ได้ เพราะสิ่งนี้มันเป็นธาตุ มันปวดไม่ได้ แล้วอะไรไปปวดล่ะ เพราะจิตเราไปรับรู้ว่ามันปวด ถ้าใช้ปัญญาอย่างนี้ปั๊บ มันก็ปล่อยเหมือนกัน

ถ้ามันปล่อยเข้ามา มันปล่อยเข้ามา ถ้าจิตสงบแล้ว ถ้าจิตสงบแล้วมันจับเวทนาได้ มันก็สู้ของมันได้ นี่คือการพิจารณาเวทนา แต่เวลาการที่ว่าปฏิบัติด้วยความไม่มี มันก็เป็นไปได้ พอเป็นไปได้อันนี้ จะมาปฏิบัติเสขว่าจิตไม่มี เพราะปฏิบัติเสขว่าจิตไม่มีนี่ไง

“ถ้าเรานำมาใช้กับจิตได้ไหม หรือเป็นที่ว่าจิตเหมือนไม่มี ถ้าทำอย่างนี้ปล่อยวางหรือทิ้งจิตได้หรือไม่”

แล้วมันจะทิ้งได้หรือไม่ เราไม่เห็นตัวตนของเรา เราจะทิ้งอะไรของเราได้ ถ้ามันทิ้งได้นะ มันก็เป็นมิจฉา สิ่งที่เป็นปฏิบัติเป็นมิจฉา จะบอกว่าเป็นมิจฉา เริ่มต้นปฏิบัตินะ ถ้าเริ่มต้นพื้นฐานสิ่งนี้มันเป็นการหลบหลีก หลบหลีกเพื่อเราจะมาฟื้นฟูตัวเรา

ในคนเริ่มปฏิบัติใหม่ คนปฏิบัติใหม่ นะ ถ้ามันเผชิญกับสิ่งที่กิเลสรุนแรง เราจะสู้ไม่ได้ เราก็หลบหลีกไว้ก่อน หลบหลีก อย่างเช่นเราพุทโธๆ หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เราก็หลบหลีกมา หลบหลีกมาให้จิตใจมันเข้มแข็ง ให้จิตใจเป็นเอกเทศ ให้จิตใจเอกกัคคตารมณ จิตตั้งมั่น พอจิตตั้งมั่น เราจะเข้าไปขุดคุ้ยหากิเลส แล้วเราจะต่อสู้กับกิเลสเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป

พระกรรมฐาน ในการประพฤติปฏิบัติมันมีสมณะ มันมีวิปัสสนา สมณะคือความสงบของใจ ทำใจให้สงบ แล้วพอใจสงบแล้วมันก็มีใจ เพราะอะไร ถ้าการทำภาวนาก็เหมือนกัน ถ้าบอกว่า “ไม่มีสิ่งใดเลย ไม่ต้องพุทโธ มันมีอยู่แล้ว ไม่ต้องกำหนดพุทโธ ไม่ต้องตั้งสติ ไม่ต้องทำอะไรเลย สมาธิมันมีอยู่แล้ว”

มันก็บอกในเมื่อเรากลับมาเป็นคนใจใหม่ เราก็มีกายกับใจใจใหม่ ในเมื่อใจเราก็มียอยู่แล้ว ใจเรามีอยู่แล้ว ใจมีอยู่แล้ว แต่มันเป็นใจเรื่องปลุชช มันเป็นใจเรื่องโลก เพราะใจเรื่องโลก ใจมันก็เหมือนทางการแพทย์ ทางกายแพทย์ผ่าตัดหัวใจๆ ผ่าตัดหัวใจๆ มันเป็นหัวใจ แต่เวลาภาวนามันเป็นจิตใจ ถ้าจิตใจเป็นนามธรรม

ทีนี้มันมีอยู่แล้วๆ เวลาเขาผ่าตัดเข้าไปเขายังไปทำบายพาส เขาเปลี่ยนหัวใจ เขาทำของเขา เขายังทำได้ แต่เวลาจิตใจ จิตใจที่เราจะไปรื้อไปค้น สมณะ จิตใจของเรา เราหาจิตใจเราไม่เจอ ถ้าเราหาจิตใจเราไม่เจอ มันจะทิ้งได้ไหม? มันทิ้งไม่ได้หรอก แล้วเป็นสมาธิมันก็ไม่เป็นสมาธิด้วย เป็นมิจฉา มิจฉาสมาธิ คือบอกว่าว่างๆ เราบอกว่าว่างๆ จิตใจมันบอกว่าว่างๆ เพราะมันไม่มีสิ่งใดเป็นข้อมูล ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน มันก็บอกว่างๆ ว่างๆ

แต่ถ้ามันเป็นสมาธินะ เราเองเป็นคนว่าง ตัวตนนี้ว่างหมดเลย แต่มีเรา มีหมด นี่มันทิ้งไปไหม สัมมาสมาธิมันมีจิต มีเอกัคคตารมณ์ จิตตั้งมั่น แต่ถ้าเป็นมิจฉาสมาธิ ตกวงค์ไป หายไปเลย เหมือนนอนหลับ พอสะดุ้งตื่น โอ้โฮ! นี่ไง นั่งสมาธิมาครึ่งวันแล้ว โอ้โฮ! สุดยอดเลย สุดยอดเลย แต่เปลี่ยมาก สุดยอดเลย แต่ไม่ชุ่มชื่น สุดยอดเลย แต่ไม่รู้อะไรเลย

แต่ถ้ามันเข้าอัปนาสมาธินะ เป็นขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ มันสักแต่ว่ารู้ นะ หายไปหมดเลย แต่รู้ชัดเจนนะ รู้อยู่มาก พอออกจากสมาธิมา โอ้โฮ! มันชัดเจนนะ นี่คือ สัมมาสมาธิ นี่ไง ที่ว่ามันมีของมันไง สมาธิก็มีสมาธิ ถ้าเกิดปัญญาขึ้นมาเป็นภาวนามยปัญญา มันจะมีของมัน

แต่นี้บอกว่า ถ้าเราทิ้งเลย เราจะเอาสิ่งที่ว่าเหมือนมันไม่มีมาใช้กับจิตได้ไหม

ถ้ามันมาใช้กับจิต ถ้าจะเป็นลัทธิการสอนของใครก็แล้วแต่ เขาก็จะสอนอย่างนี้ก็ได้ ทำสิ่งนี้ไป แล้วพอเราไป พอมันปฏิบัติหมด มันไม่รู้สิ่งใดเลย มันเหมือนว่ามี แต่ไม่มี แล้วไม่ได้ อะไรเลย ไม่มีสิ่งใดเลย

ถ้าไม่มีสิ่งใดเลย มันจะเป็นไสยศาสตร์ไปหมดแล้วละ ถ้ามันเป็นไสยศาสตร์ มันถือผีถือสาถกกันไป อ้อนวอนขอกันไป แล้วก็ว่ากันไป แต่ถ้าเป็นอริยสัจ เป็นอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค

ถ้าทุกข์ควรกำหนด รู้จักทุกข์ใหม่ ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ นิโรธ ความดับทุกข์ ทั้งหมด นิโรธดับทุกข์ ดับด้วยอะไร? ดับด้วยมรรค ถ้าดับด้วยมรรค มรรคจะเป็นอย่างไร มันจะชัดเจนนะ นี่พูดถึงการปล่อยวางตามความเป็นจริงนะ ถ้าปล่อยวางไม่ตามความเป็นจริงมันก็เป็นความคิดเอา จินตนาการเอาอย่างนี้

ฉะนั้น สิ่งที่ถามมา โยมซื้อมืออีกเสบ เคลื่อนไหวแล้วมีเวทนา จึงคิดว่ามีมือเหมือนไม่มี แล้วจึงไม่สนใจ และไม่ใช้ข้อมือนั้น ถ้านำมาใช้กับจิตได้หรือไม่ เป็นมีจิตเหมือนไม่มี จะทำให้ปล่อยวางหรือทิ้งจิตได้หรือไม่

นี่พูดถึงว่าถ้าเป็นการปฏิบัติ ถ้ารู้ได้จริงนะ แต่ถ้าเป็นความคิด ถ้ายังไม่ปฏิบัติ เราอธิบายอย่างนี้ว่าเป็นนักหลบ จะบอกว่าเป็นนักหลบ ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ อย่างเรายก อสม. เลย อสม. เขาจะไปดูชาวบ้าน ไปดูความเป็นอยู่ ไปดู หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเรา เช่น หลวงตา หลวงตา

อยู่บ้านตาคก็เหมือนกัน เวลาอยู่กับกัน พระท่านจะให้ฝึกสติ ท่านจะดูแลรักษาตั้งแต่พื้นฐานเลย เพราะอะไร เพราะมันจะเริ่มคั้นจากนั้นเข้ามา

แต่ในปัจจุบันนี้เราไปคิดกันเองใจว่าพื้นฐาน อสม. ไม่ต้อง ทุกอย่างไม่ต้อง โรงพยาบาลมีอยู่แล้ว เราเข้าโรงพยาบาลไปเลย โรงพยาบาลมีแต่ผู้อำนวยการทั้งนั้น ชำนาญการทั้งนั้น สิ่งที่ทำนุบำรุงการทั้งนั้น เขาก็รักษาตามนั้น รักษาตามนั้น นี่พูดถึงโรงพยาบาลเขายังรักษาได้จริงๆ นะ

แต่ถ้าบอกเหมือนไม่มี ใครจะรักษาใคร มันจะเอามาจากไหน มันไม่มีหรอก ที่นี้พอไม่มีบั้ง เวลาปฏิบัติขึ้นมา ความมีอยู่จริงของกระทรวงสาธารณสุขเขาต้องมีนโยบาย เขาต้องมีงบประมาณ เขาต้องมีบุคลากร เขาต้องมีทุกอย่าง เขาต้องบริหารของเขาขึ้นมา มันถึงรักษาประชาชน รักษาคนเจ็บไข้ได้ป่วยได้ ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในการประพฤติปฏิบัติ มันก็มีพื้นฐานของมันเป็นขั้นเป็นตอนเข้ามา

แต่ในปัจจุบันเราก็คงจะบอกว่า “อย่างนั้นก็หาย อย่างนี้ก็หาย อย่างนั้นก็ดี อย่างนี้ก็ดี” แล้วคนเจ็บไข้ได้ป่วยเต็มประเทศเลย

เวลาการปฏิบัติก็ปฏิบัติกันแบบนี้ “จิตเหมือนไม่มี ทิ้งมันไปเลย ทุกอย่างมันไม่มีอยู่แล้ว ทุกอย่างมันเป็นนิพพานอยู่แล้ว” แล้วตกลงเป็นอย่างไรรูปปฏิบัติไปแล้วเป็นอย่างไรรู้กัน

แต่เวลาทำความเป็นจริง สิ่งทีกรรรมฐานที่มีความมั่นคงขึ้นมา ก็หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น แล้วท่านทำของท่านมาขนาดไหน แล้วประสบการณ์ของท่านมาขนาดไหน ท่านฝึกของท่านมาเป็นขั้นเป็นตอนมา มันมีลูกศิษย์ลูกหามาเป็นขั้นเป็นตอนมา แล้วทำขึ้นมาเป็นความจริงใจ

ฉะนั้น อยู่ที่คำถาม คำถามมาเฉยๆ เพียงแต่เราลองว่าปัจจุบันนี้สังคมนักปฏิบัติมันมีอย่างนี้กันเยอะมาก คือสะเพร่า มั่งง่าย จะเองง่ายๆ ฉะนั้น สังคมมันเป็นอย่างนี้กันอยู่แล้ว แล้วเวลาเขียนมานะ สังคมจะเป็นอย่างนี้ได้ ของเทียมจะมีได้ต้องมีของจริง ไม่มีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ไม่มีครูบาอาจารย์ทำความเป็นจริงขึ้นมา เมื่อก่อนมรรคผลไม่มีใครเชื่อ แต่เพราะครูบาอาจารย์ของเราท่านทำของท่านตามความเป็นจริงขึ้นมา จนวางหลักวางเกณฑ์กับสังคมได้ มันมีของจริงขึ้นมา มันถึงมีของปลอมขึ้นมาไง เพราะมันมีของจริง ของปลอมถึงตามมาเยอะแยะเลย ถ้าไม่มีของจริง มันจะเอาอะไรมาเป็นของปลอม ถ้าไม่มีของจริง ไม่มีใครเชื่อถือศรัทธา ความจอมปลอมมันจะมีประโยชน์อะไร แต่เพราะมีของจริง ของปลอมถึงตามมา

วันนี้ตอบปัญหานี้ ไม่ได้ตอบปัญหาเฉพาะผู้ถาม สังคมเป็นแบบนี้ เป็นนักหลบ ไม่รู้จริง รู้จัง แล้วเอามักง่ายจะเอาความจริง แต่มันไม่ได้ความจริง นี่พูดถึงว่าการปล่อยวาง

ถาม : ข้อ ๑๓๓๕. เรื่อง “ไม่มีคำถามค่ะ”

กราบขอบพระคุณ ที่ท่านอาจารย์ตอบปัญหาสัพเพเหระของดิฉันนะคะ ดิฉันจะพยายาม ตั้งใจปฏิบัติให้มากขึ้นค่ะ

ตอบ : คำว่า “ปัญหาสัพเพเหระ” ถ้าพูดถึงโดยทั่วไปมันก็เป็นสัพเพเหระของผู้ที่มีหลักมีเกณฑ์ ผู้ที่ไม่มีหลักไม่มีเกณฑ์ ปัญหาสัพเพเหระก็เป็นปัญหาแบบภูเขาเลากาเหมือนกัน

คนเราจิตใจถ้าพื้นฐานนะ ลูกศิษย์กรรมฐานๆ เราบวชใหม่ๆ เราไปทางอีสานนะ ลูกศิษย์กรรมฐานเขาจะมีหลักมีเกณฑ์มาก มีหนังสือละครที่ไหนเขาไม่ไปเลย เขาไม่ไป เพราะอะไร เพราะเขาศึกษามา ในนวโกวาทก็มี ที่ไหนมีการละเล่น ที่ไหนมีการฟ้อนรำ เรามักจะไปที่นั่น นักเลง นักเล่น นักเลงการพนัน ที่ไหนเขามีการพนัน ไปถึงที่นั่น ที่ไหนมีเสียง ไปถึงที่นั่น นี่ไง คีล ๘

ในปัจจุบันนี้การถือศีลอ่อนแอลงมาก สมัยที่เราไปเที่ยวอีสานใหม่ๆ นะ ตั้งแต่ปี ๒๑, ๒๒, ๒๓ เราขึ้นไปอีสาน เราไปเที่ยวแถวอีสาน ไปอยู่ตามนั้น ลูกศิษย์ของกรรมฐานนะ พวกคนวัดเขาจะเหมือนพระเลย เขาไม่ไหลไปตามเสียง ไม่ไหลไปตามรูป รส กลิ่น เสียง เขาจะมีหลักมีเกณฑ์ของเขา ถ้ามีหลักมีเกณฑ์ของเขา พอมีหลักมีเกณฑ์ปั๊บ สิ่งนี้ อย่างเรา ที่ไหนเขามีงานรื่นเริง ที่ไหนเขามีคอนเสิร์ต อยากไปไหม อยากทั้งนั้นนะ แต่เขาไม่ไปเลย เพราะอะไร ที่นั่นมันผิดศีลผิดธรรม เขารู้ของเขา แต่ในปัจจุบันนี้การถือศีลก็ถือศีล เวลาขอศีลก็เอา ๕ ข้อ ๓ ข้อ แล้วแต่ใครจะเลือกปฏิบัติ นี่ไง มันเป็นการคิดของคนใจ

บอกว่าเป็นปัญหาสัพเพเหระก็ต่อเมื่อคนที่ไม่มีหลักใจ

ฉะนั้น เวลาไม่มีหลักใจ ลูกศิษย์กรรมฐาน ครูบาอาจารย์ท่านพยายามจะดึงเข้ามาวงกรรมฐาน ถ้าวงกรรมฐานนะ ไม่มีถ้อยมงคลตื่นข่าว ไม่เชื่อสิ่งใดๆ นอกจากพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สังฆธรรม ถ้าเป็นลูกศิษย์กรรมฐานนะ เขาจะเชื่อสังฆธรรม เชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยผ่านจากครูบาอาจารย์ท่านดำรงชีวิตให้เราดู พระกรรมฐานจะ

ดำรงชีวิตไว้ คุณิ ท่านอยู่ของท่านอย่างไร ท่านอยู่อย่างไร ท่านอยู่ของท่าน ท่านฉันมือเดียวของ
ท่าน ท่านอยู่ของท่าน เพราะมีหลักอย่างนั้นถึงมองว่า เรื่องที่เราคิด เราจินตนาการ เราเป็นห่วง
เป็นใยเป็นเรื่องสัตเพหระ แต่ถ้าเราไม่มีหลักมีเกณฑ์นะ เรื่องสัตเพหระมันเป็นภูเขาเลากาเลย
มันกดทับหัวใจใจ เรื่องมันใหญ่โตมาก มันเหยียบย่ำหัวใจ

มันอยู่ที่จิตใจเราพัฒนาหรือไม่พัฒนา ถ้าจิตใจเราพัฒนาขึ้น อ้อ! โลกมันเป็นแบบนี้ โลก
ธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ มันเป็นธรรมดา มันเป็นธรรมดา เรารู้ทัน พอเป็นธรรมดา
แล้ว จิตใจนี้มันไม่ลงไปแบกรับใจ ถ้าจิตใจมันอ่อนแอ จิตใจมันไปแบกรับ พอแบกรับ
สัตเพหระมันก็เป็นภูเขาเลากา แต่ถ้าเราพัฒนาใจของเรามันคง ภูเขาเลากากว้างไว้ที่ภูเขาเลากา
ภูเขาที่ตั้งอยู่ที่ภูเขานั้น มันไม่เกี่ยวอะไรกับเรา เราก็ออยู่ที่นี้ ใจเราก็ออยู่กับใจเรา ภูเขามันก็อยู่ที่
ภูเขานู่นนะ แต่นี้ไปยกภูเขามาไว้บนอก

เรื่องสัตเพหระใจ ถ้าสัตเพหระ ถ้าจิตใจเราดีแล้ว สัตเพหระ เรารู้ว่าเป็นสัตเพหระ
แต่ถ้าสัตเพหระ เราก็อบริหารไปตามนั้น เราถึงจะมีหลักมีเกณฑ์ของเราละ เราเป็นลูกศิษย์
กรรมฐาน ลูกศิษย์กรรมฐานต้องมีหลักมีเกณฑ์ ถ้ามีหลักมีเกณฑ์ จิตใจมันพัฒนาขึ้น มันจะเห็น
ว่าเป็นสัตเพหระจริงๆ ใจ ถ้าสัตเพหระจริงๆ มันก็จำๆ นะ

เมื่อก่อนถ้าเราไม่เคยเข้ามา เห็นอะไรก็เป็นเรื่องใหญ่โตไปหมดเลย พอจิตใจเราดีขึ้น
มานะ ข้าๆ ทำไมเมื่อก่อนเป็นแบบนั้น อะไรนู่นก็ไม่ได้ อะไรนี่ก็ไม่ได้ พอจิตใจมันดีขึ้นนะ โห้!
ทำไมเมื่อก่อนเป็นแบบนั้น เดี่ยวนี้ไม่เป็นเลย แต่ถ้ามันยังไม่ข้าๆ มันทุกข์นะ มันแบกไว้ในใจ
ทุกข์มาก แต่พอเราเข้าใจแล้วนะ ข้าๆ หืม! เรื่องเล็กน้อย เราไปแบกรับทำไม นั่นสัตเพหระนะ

ถาม : ข้อ ๑๓๓๖. เรื่อง “การให้สุราผู้ป่วยก่อนตาย ทำได้หรือไม่คะ”

กราบนมัสการหลวงพ่อดิฉันมีข้อสงสัยในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย หากผู้ป่วยอัน
เป็นที่รักต้องการจิบเบียร์ก่อนวาระสุดท้ายของชีวิต เราสามารถตามคำร้องขอของผู้ป่วยก่อนตาย
หรือเราควรรยึดศีล ๕ อย่างเคร่งครัด โดยอย่างไรก็ได้ ไม่ให้ดื่มคะ

ตอบ : ถ้าเราไม่ให้ดื่มนะ เพราะการดื่มเบียร์ ดื่มเครื่องของมีนเมามันเป็นการผิดศีล ถ้า
เป็นการผิดศีลนะ ผู้ป่วยก่อนตายใช่ไหม ผู้ป่วยก่อนตาย ถ้าเราให้สติปัญญาเขา ถ้าให้สติปัญญา

เขาได้ ให้สติปัญญาเขา ไม่ต้องคิดสิ่งใดเลย ให้คิดถึงพระๆ ให้คิดถึงพระเง พระพุทธรูปก็ได้ ให้คิดถึงพระถ้าเราเป็นชาวพุทธ ถ้าเป็นชาวพุทธนะ

ถ้าจิตใจของคน จิตใจของคนที่มีคุณงามความดี คิดถึงพระ ไม่ต้องมาเถียงกันว่าดีหรือไม่ดี เพราะพระคือตัวแทนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เราจะบอกว่าพระองค์นั้นดี พระองค์นี้ไม่ดี ธรรมอันนั้นถูกต้อง ธรรมอันนี้ผิด เรายังวิจารณ์กันไปทั่ว แต่ถ้าเราให้คิดถึงพระ ให้คิดถึงพระพุทธรูป ให้คิดถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าคิดถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พอเขาคิดถึงถึงนั้น ไอ้เรื่องที่เขาคิดถึงเบียร์ มันก็จะเบาบางลงไป จิตใจของเขามันไม่มีที่คิดสิ่งใด เขาถึงคิดถึงสิ่งที่เขาเคยเป็น

คนเรานะ เวลาจะพลัดพรากสิ่งใด คือคนจะตายไป คนจะตาย ถ้าคนเราติดสุรา พอตติดสุรา อย่งไรก็แล้วแต่ ก่อนตายนะ ขอให้กินเป็นมือสุดท้าย คุณักโทษประหารสี นักโทษประหาร เวลาเขาจะประหารใคร เขาจะให้อาหารมือสุดท้าย เขาถามว่านักโทษต้องกินอาหารอะไร เขาจะจัดอาหารมือสุดท้ายให้พอใจนักโทษนั้น เพื่อให้นักโทษนั้นมีความสุข ที่นี้มีความสุขนะ เพราะเขาคิดของเขาอย่างนั้น นี่ความคิดแบบโลกนะ

แต่ถ้าเราคิดแบบธรรม เราไม่บอกว่าเราจะให้หรือไม่ให้เบียร์นั้น แต่เราพยายามจะให้หัวใจของเขามีที่พึ่ง ถ้าหัวใจของเขามีที่พึ่ง เขามีพระเป็นที่พึ่ง มีพระเป็นที่พึ่ง มีพระพุทธรูป ธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง จิตใจนั้นจะไม่คิดถึงเบียร์เลย จิตใจนี้จะไม่คิดถึงว่าอาหารมือสุดท้ายจะมีค่าไม่มีค่าเลย เพราะอาหารมันกินมาทุกมืออยู่แล้วแหละ แต่มันเป็นสังคัม มันเป็นปัญหาสังคัม สังคัม ในเมื่อคนคนนี้ นักโทษประหารเขาต้องสิ้นชีวิตในวันนี้ พอสิ้นชีวิตในวันนี้ เขาจะให้ นักโทษประหารนั้นให้ขอศีลพระ นิมนต์พระมาเทศน์ให้ฟัง เทศน์ให้ฟังเสร็จแล้วเขาก็มีอาหารมือสุดท้ายให้นักโทษนั้นกิน แล้วเขาก็เอานักโทษนั้นไปประหาร นี่พูดถึงนักโทษประหารนะ

แต่นี้เราบอกว่าเป็นคนที่รัก คนที่รักเราป่วย คนที่รัก ก่อนจะถึงวาระสุดท้าย เขาขอจับเบียร์ๆ เราจะให้เขาได้ไหม ถ้าเราจะให้เขาได้ เขาผิดศีลไหม

ถ้าเราให้ มันเป็นตัวเลือกระหว่างเขากับเราไง ถ้าเขา เขาอยากได้ เขาอยากได้เพราะอะไร เพราะสิ่งที่เขาเคยชิน สิ่งที่เป็นรสชาติที่เขาติดของเขา แต่เขาไม่มีรสของธรรม รสของธรรม เรามีพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์

เริ่มต้นเราจะบอกเลย ให้คิดถึงพระก่อนได้ใหม่ ให้คิดถึงพระๆ ให้คิดถึงพระพุทธรูปนะ อย่าคิดถึงพระองค์ไหนๆ ถ้าคิดถึงพระองค์ไหน “พระองค์นั้นเห็นแก่ตัว พระองค์นั้นไม่ดี พระองค์นั้น” มันวิจารณ์กันไปหมด

แต่ถ้าคิดถึงพระพุทธรูป พระพุทธรูปไม่มีชีวิต วิจารณ์พระพุทธรูปไม่ได้ อ้อ! พระพุทธรูปหรือ พระพุทธรูปเป็นตัวแทนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้คิดถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านทำดีมาขนาดไหน ท่านมีทุกอย่างพร้อม ท่านเสียสละมาอย่างไร แล้วท่านเสียสละ เสียสละชีวิตของท่าน แล้วท่านรื้อค้นของท่านจนเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านเห็นผิดเห็นถูกใจ เห็นผิดเห็นถูกนะ

ถ้าสิ่งที่เราผิดคิด ผิดคิดมันทำให้ขาดสติ ผิดคิดทำให้เราไม่มีสติปัญญา ในระหว่างเดินทางๆ ถ้ามันเดินทาง เรามีสติมีปัญญา เราจะเดินทางด้วยความปลอดภัย ที่นี่ความปลอดภัย โปร่ง ที่นี้คนเราคิดแบบโลกๆ คิดแบบวิญญูะ คิดแบบวิญญูะ คนเราจะเดินทางต้องสดชื่น คนคิดสุรา ถ้าได้ดื่มสุราแล้วมันจะเดินทางได้สะดวก นี่คิดแบบโลกใจ

เราจะบอกว่ามันเป็นปัญหาโลกแตก มันเป็นปัญหาของโลกกับปัญหาของกรรม ถ้าปัญหาโลกนะ ถ้าเขาสบายใจ เขาทำแล้วเขาได้ประโยชน์ คำว่า “ได้ประโยชน์” คือเขาเข้มแข็ง แจ่มใส เราต้องพิจารณาของเราใจ

สิ่งที่เราคิดนะ เราคิดถึงทางโลกว่าถ้ามันสมควรไหม มันไม่ถูกต้องไหม? ไซ้ ไม่ถูกต้องแน่นอน ไม่ถูกต้องนะ เราสอนเขา กับเขาตัวเอง เราสอนเขามันเป็นความได้แย้งระหว่างเขากับเรา ถ้าเราไม่ให้ เขาว่าเราไม่รักเขา เราไม่รักเขาจริง เราไม่เมตตาเขา ไม่มีน้ำใจให้เขา แต่เราบอกเขาเลย เราให้เขาคิดถึงพระ

คำว่า “คิดถึงพระ” เพราะเรารู้ว่าจิต จิตถ้ามันเกาะสิ่งใดแล้วมันเกาะได้อย่างเดียว จิตคิดได้หนึ่งเดียว ถ้ามันคิดถึงพระ คำที่เขาคิดถึงเบียร์มันจะจบไป เขาจะรู้เองจากใจของเขา ถ้าเขาตัวเองจากใจของเขา เขาต้องไม่เอาสิ่งที่เป็นโทษเป็นภัยของเขาแน่นอน เขาต้องเอาเป็นบุญเป็นคุณของเขา ถ้าเป็นบุญเป็นคุณของเขา สิ่งที่ว่าเราจะให้เขาหรือไม่ให้เขา จบ ถ้าเขารู้ของเขามันก็จบที่ตรงนั้นนะ ถ้าจบที่ตรงนั้นนะ มันเป็นที่ว่าพิจารณาใจ

ฉะนั้น มันอยู่ที่มุมมอง มุมมอง ถ้าทางโลกนะ คุณ ในทางโลกนะ เวลาพ่อแม่ พ่อแม่เวลาอยู่ เวลาอุปฐากมันก็ยังมีปัญหากัน ยิ่งเวลาพ่อแม่เสียไปแล้วนะ จัดงานยังมีปัญหาใหญ่เลย คนนั้นจะเอาอย่างนี้ คนนี้จะเอาอย่างนั้น จิตใจของคนมันร้อยแปด นานาจิตตังทั้งนั้นนะ

แต่ทีนี้ถ้ามันเป็นคนที่รัก มันเป็นอยู่กับเรา เรารับผิดชอบ น้ำใจ น้ำใจนะ จิตใจของเรานะ เราเห็นเขา เรามีสติปัญญา เราเลือกของเราเอง เราไม่ตอบใจ เราไม่ตอบว่าต้องให้จับเบียร์ไหม หรือไม่ให้จับเบียร์

เพราะว่าในสมัยพุทธกาลนะ มีนักรบเป็นกษัตริย์นะ แล้วเขาเป็นแม่ทัพไปออกรบกลับมา พอออกรบกลับมาะ กษัตริย์ให้รางวัลให้เป็นกษัตริย์ ๗ วัน เขากินเหล้าทั้งวันเลย เพราะเขาได้เป็นกษัตริย์ไง อยู่ในพระไตรปิฎก เราจำชื่อไม่ได้ เขาได้เป็นกษัตริย์นะ

ดูเราเป็นแม่ทัพ เราเป็นทหาร ถ้าเราได้เป็นกษัตริย์ เป้าหมายเราก็อยากเป็นกษัตริย์ อยากเป็นผู้นำใช่ไหม ทีนี้ไปรบทัพจับศึกเขามา ชนะกลับมา พอชนะกลับมา กษัตริย์ให้รางวัลให้เป็นกษัตริย์ ๗ วัน กินเหล้าทั้งวันเลย กินเหล้าแล้วก็พวกสนมนางในเต็มไปหมดเลย สนุกเขามาก

วันนั้นนะ วันนั้นเขากินเหล้าถึงวันที่ ๗ แล้วเขาไปเห็นภรรยาตายหรืออย่างไร ไปเห็นภรรยาตายวันนั้น กำลังเมาๆ เลยนะ สำเร็จเป็นพระอรหันต์ สำเร็จเลย กรณีอย่างนี้เหมือนภรรยาเขาตายเป็นประเด็นหนึ่งนะ หรือประเด็นเขาตายกลางคอกช้างหรือยังงี้ ที่นั่งตายกลางคอกช้างนั้นกินเหล้าอยู่ตลอดเวลา

กรณีอย่างนี้มันเป็นกรณีที่ว่าถ้าจิตใจเขา เขามีบารมีของเขา เขามีปัญญาของเขา เพราะมันมีอยู่ในพระไตรปิฎก พระไตรปิฎก ชาวประมงเขาไปหาปลาทางทะเลนะ เขาไปหาปลาของเขาอยู่ แล้วเขากำลังจะเข้าฝั่ง พอกำลังจะเข้าฝั่ง เกิดพายุ พายุที่แบบว่าไม่รอด ไม่รอด ชาวประมงนั้นเขาอธิษฐานเดี๋ยวนั้นเลย เขาอธิษฐานในใจของเขาว่าเขาจะถือศีลบริสุทธิ์เวลาเดี๋ยวนั้น แล้วเรื่อนั้นก็จม แล้วเขาก็ตายในขณะนั้น เขาตายขณะนั้นนะ เขาไปเกิดเป็นเทวดา เขาไปเกิดเป็นเทวดา มันก็เกิดปัญหาขึ้นมา เขามาดามองกัมมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “ในเมื่อเขาเป็นชาวประมง เขาล่าปลามา เขาผิดศีลมาตลอด แล้วผิดศีล คนทำบาปมามันต้องนรกสิ ทำไมเขาผิดศีลมามหาศาลเลย ทำไมเขาไปเกิดเป็นเทวดาล่ะ”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า คนเรานะ เวลาไปทำกรรม เขาจะไปหาสัตว์น้ำของเขามา นั่นล่ะคือการฆ่าของเขา แต่เวลาเขาเห็นภัย จิตใจมันเห็นภัย มันตัดได้ พอจิตใจมันเห็นภัย คือคนใกล้ตาย พอคนใกล้ตายอาราธนาศีล วัฑฒิตถาเดียนั้นเลยว้าเข้าเข้าขอถือศีล

ก่อนหน้านั้นมันเป็นอดีตมาแล้ว พอถือศีลโดยปัจจุบันนั้น แล้วเรียกว่าเดียนั้น ตายเดียนั้น ตายเดียนั้นนะ ไปเกิดเป็นเทวดา นี่แบบว่าถ้าคนที่เขาตัดใจได้ เขาตัดใจได้ เขาทำได้จริง นี่พูดถึงโดยทั่วไปคนทำอย่างนี้ได้ยาก แต่เวลาวิกฤติมันเกิดมาเดียนั้น เขาทำของเขาได้ มันก็เป็นของเขาได้

นี่เพียงแต่เราจะบอกว่า สิ่งที่เราเห็นว่ามันผิดๆ สุราเมรยมชฺชปมาทภูนา ผิดแน่นอน มันทำให้คนทำลายสุขภาพ มันทำลายคน ทำลายสติปัญญาของคน มันทำให้สังคมแตกแยก มันทำให้เกิดปัญหา มันไม่มีอะไรดีสักอย่างหนึ่งเลยละ เรื่อง สุราเมรยมชฺชปมาทภูนา ศีลข้อที่ ๕ มันทำให้เสียหายทั้งนั้นนะ มันผิดทั้งนั้นนะ แต่เวลาในสังคม คนเขาเป็นอย่างนั้น สังคมเขาชอบกัน อย่างนั้น เวลาถึงที่สุดมันตัดขาดได้อย่างใด ถ้าผิดศีล มันผิด มันยกไปที่ อสม. เถยนะ อสม. ความดำรงชีวิตอย่างไร ทำอย่างไร มันผิดมาทั้งนั้นนะ

ที่นี้ผิดมาอย่างนั้น ที่นี้เพียงแต่ว่าสังคมมันมีความเห็น มันมีความต่างใจใหม่ ฉะนั้นศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา แล้วเรามีปัญญามากน้อยแค่ไหน แล้วถ้าคนมีความผิดอย่างนั้น มีปมด้อยอย่างนั้น จะปฏิบัติไม่ได้ คนมีอย่างนั้นแล้วจะบรรลุนิพพานไม่ได้ ส่วนใหญ่แล้วไม่ได้ แต่คนที่เขาสร้างบารมีมาอย่างที่ว่าเวลาภรรยาเสียชีวิต สังเวชนะ เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาเดียนั้นเลย เป็นขณะที่ยังเมาๆ อยู่กันนะ แต่มีอยู่คนเดียว ทั้งหมดที่เห็นมาในพระไตรปิฎกมีอยู่คนเดียว มีอยู่คนเดียว คนนี้หนึ่งเดียว แต่คนปฏิบัติที่เป็นพระอรหันต์มา เอตทัคคะต่างๆ ปฏิบัติมาเป็นพื้นฐาน เป็นพื้นฐานมาตลอด

ฉะนั้น “การให้สุราแก่ผู้ป่วยก่อนตายจะทำได้หรือไม่”

ถ้ามันไม่ควรทำ มันไม่ควรทำมันต้องมีเหตุผลใจ โดยศีลธรรมมันไม่ควร มันไม่ควรให้ แต่ถ้าโดยน้ำใจ โดยที่ความเห็นไป จิตใจของคนเข้มแข็งไม่เข้มแข็งนี้มันเรื่องของเขา แต่ถ้าเป็นเรา พวกเรา ถ้าในปัจจุบันนี้เราไม่กินสุรา ไม่กินเบียร์ตั้งแต่ปัจจุบัน ไม่ใช่ป่วย ปัจจุบันเราก็ไม่ทำ

อยู่แล้ว เราไม่เอาอยู่แล้ว เราไม่ทำสิ่งนั้นอยู่แล้ว ของสิ่งใดที่เป็นพิษกับร่างกาย เราไม่เอาเข้ามา
อยู่แล้ว นี่เป็นผู้ที่มีสติมีปัญญา

แต่อันนี้มันถามมา มันถามมาเพราะว่าคนเป็นที่รัก คนเป็นที่รัก คนเป็นที่รักเราก็สงสาร
เพราะเป็นคนเป็นที่รัก แต่ถ้าไม่ใช่เป็นคนเป็นที่รัก เป็นคนทั่วไปทำ “ผิดๆ ทำไม่ได้ ทำไม่ได้” แต่ถ้า
เป็นคนเป็นที่รัก เขียนมาถามไฉน เป็นคนที่รัก ก่อนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต เขาต้องการจับเปียร์ เรา
ควรทำอย่างไร

คนเป็นที่รัก ที่นี้คนเป็นที่รัก เราถึงพูด เราจะไม่ใช่แบบว่าครอบงำความคิดเขา หรือเรา
ไปบอกเขา คนเป็นที่รักเขาก็หวังทั้งนั้นนะ คนใกล้ชิดคนนะ คนอื่นคนไกลเวลากระทบกระเทือน
กันมันก็ไม่ค่อยเจ็บปวดเหมือนคนใกล้ชิด คนใกล้ชิดกันกระทบกระเทือนนี้เจ็บปวดมาก ฉะนั้น
คนเป็นที่รัก ถ้าฝืนไม่ให้ เขาก็ว่าไม่รักเขา แล้วถ้าเวลาพูดสิ่งใดไปแล้วมันก็สะท้อนกัน แต่ถ้าเรา
ชักนำได้นะ เราชักนำของเราไป เขารู้ของเขาเอง ถ้าเขารู้ของเขาเอง เราไม่ใช่เป็นการต่อรองกัน

ถ้าเป็นการต่อรองกัน เพราะต่อรองกันด้วยเรามีคติของเราว่ามันผิดศีล มันผิดศีล แต่ของ
เขา เขาทำจนเคย เขาทำจนเคยของเขา เขาทำดีมาทุกอย่าง แต่เขาบกพร่องตรงนี้ นี่มันต้องคิดของ
เรา คิดแล้วเราหาอุบายให้เขา ถ้าอุบายให้เขา เขาคิดได้ ถ้าเขาคิดได้เพราะอะไร เพราะคนใกล้ชิดถึง
วาระสุดท้ายมันหวังที่พึ่งทั้งนั้นนะ คนใกล้ชิดถึงวาระสุดท้ายมันกลัวนะ คนจะตายนี้กลัวมาก ไม่รู้
ว่าจะไปที่ไหน แล้วเป็นคนเป็นที่รักอยู่ข้างๆ อาจจะเอาคนข้างๆ ไปด้วย ไปด้วยกันเถอะ จะเอาคน
ข้างๆ ไปด้วย

ที่นี้ถ้าจะเอาคนข้างๆ ไปด้วย มันก็มีความผูกพันกัน เราก็ว่าเขาจะต้องเดินทาง เราก็ต้อง
ให้เขาเห็นถึงพระ ให้เห็นถึงคุณงามความดี ให้เขาเห็นต่างๆ แล้วสิ่งนั้นจะเป็นความดีจริงๆ
ความดีจริงๆ ผู้ที่ปฏิบัติเอง แต่บุคคลตรงข้าม แล้วเราจะบอกเขา ครอบงำเขา

หลวงปู่มั่นถึงพูด การแก้จิตแก้ยากนี้ไง การแก้จิตแก้ยากมาก เพราะจิตนี้มันเฉไล มันมี
เล่ห์เหลี่ยม มันมีมารยาสาไทย แล้วมันคิดว่ามันถูกมันดีทั้งนั้นแหละจิตนี้ จิตนี้แก้ยาก แต่ครูบา
อาจารย์ท่านจะแก้ของท่าน ท่านรู้ของท่าน ท่านสมควรแก่เวลา ถ้ามันยังดื้อยังดิ่งอยู่ ท่านก็ค่อย
ตามไปก่อน แล้วพยายามจะดึง เห็นไหม โศกติก จะเอาโศกติกให้อยู่ในร่องในรอย แก้ยากมาก แก้
จิต

แล้วนี่เราเป็นคนที่รัก เราอยู่กับสองคน ความรู้สึกนึกคิดถนอมกันยากนะ ความรู้สึกนึกคิด ความเกรงใจ ความเข้าใจกัน ยากมาก นี่ขนาดคนสองคนนะ แล้วคนคนเดียว ใจเราเอง ยิ่งใจเราเอง อู้ฮู! ยิ่งเอาใหญ่เลย คิดเอง ตีเอง ถูกเอง ตีหมด ยิ่งภาวนายิ่งไปเลย แต่ถ้าเรามีครูมีอาจารย์นะ ครูบาอาจารย์ที่ท่านฉลาด ท่านรู้ใจเราก็คือเป็นแบบนี้ แล้วเราดูแลใจเรามา มันถึงเข้าใจเรื่องอย่างนี้ไง

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าได้หรือไม่ได้

ให้ ไม่สมควร แต่ถ้าพ้นชงนะ ไม่ควร ไม่ได้ ไม่ได้ หมายความว่า ไม่ให้ผิดศีลผิดธรรม คนต้องเดินทาง ให้เขา แต่เราต้องทำให้ถูกต้องทำให้ดีงาม อย่าให้เขากระเทือนมากไปกว่านี้ ถ้าเขาไม่ได้ เขาก็บอกว่า เห็นไหม ของแค้นนี้ยังขอไม่ได้ ไม่รักกันจริง ของแค้นนี้ของเล็กน้อยยังขอไม่ได้

แต่เราไม่ได้ดูที่ของ เราดูที่หัวใจ เราดูที่ใจเขา เรารักเขา เรารักหัวใจของเขา เราอยากให้อใจเขาไปดี แต่เขาไม่ดูหัวใจของเขา เขาดูที่เบียร์กระป๋องเดียว

เบียร์กระป๋องเดียวซื้อที่ไหนก็ได้ แต่หัวใจคนยิ่งใหญ่ จิตนี้เวียนตายเวียนเกิด จะต้องไปตายไปเกิด จิตนี้ยิ่งใหญ่ แต่ถ้าเราเข้าใจ เราเข้าใจ ยิ่งใหญ่แล้วจะแก้กันอย่างไร ยิ่งใหญ่ จะดูแลรักษากันอย่างไร ยิ่งใหญ่ จะทำให้มันถูกต้องดีงามอย่างไร ถ้าดีงามอย่างไร เราถึงเชื่อธรรม เราเชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราทำคุณงามความดีกันเพื่อธรรม เอวัง